

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 12 juni 2018 met nummer RvVb/A/1718/0983
in de zaak met rolnummer 1617/RvVb/0191/A

Verzoekende partijen	1. de heer Patrick VAN ROEY 2. de heer Danny RÖDER vertegenwoordigd door advocaat Jürgen DE STAERCKE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9550 Hillegem, Dries 77
Verwerende partij	de deputatie van de provincieraad van OOST-VLAANDEREN

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 1 december 2016 de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 10 november 2016.

De verwerende partij heeft het administratief beroep van de verzoekende partijen tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Geraardsbergen van 9 maart 2015 verworpen.

De verwerende partij heeft aan de heer Maarten MICHIELS (hierna de aanvrager) een stedenbouwkundige vergunning verleend onder voorwaarden voor het bouwen van een schapenstal met aanhorigheden, het aanleggen van een betonverharding en een mestvaalt op een perceel gelegen te 9506 Zandbergen (Geraardsbergen) Boekenvijverstraat zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 12, sectie B, nummer 0659A.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De Raad verwerpt met een arrest van 16 december 2016 met nummer RvVb/UDN/1617/0410 de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

De verzoekende partijen dienen tijdig een verzoek tot voortzetting in.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient een laatste nota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 27 maart 2018.

Advocaat Jürgen DE STAERCKE voert het woord voor de verzoekende partijen. De heer Johan KLOKOCKA voert het woord voor de verwerende partij.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

De artikelen 37 en 38 DBRC-decreet zijn van toepassing zoals gewijzigd door het decreet van 9 december 2016.

III. FEITEN

1.

De aanvrager dient op 3 december 2014 bij het college van burgemeester en schepenen van de stad Geraardsbergen een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor “het bouwen van een schapenstal met aanhorigheden, het aanleggen van een betonverharding en een mestvaalt” op een perceel gelegen te 9506 Geraardsbergen (Zandbergen), Boekevijverstraat.

Het perceel ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem’, vastgesteld met koninklijk besluit van 30 mei 1978, in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling duurzame landbouwontwikkeling, adviseert op 6 februari 2015 voorwaardelijk gunstig.

De provinciale dienst Integraal Waterbeleid adviseert op 6 februari 2015 voorwaardelijk gunstig.

Het agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 25 februari 2015 voorwaardelijk gunstig.

Het college van burgemeester en schepenen van de stad Geraardsbergen verleent op 9 maart 2015 een stedenbouwkundige vergunning aan de aanvrager.

De verzoekende partijen tekenen tegen deze beslissing op 3 april 2015 administratief beroep aan bij de verwerende partij.

Op 16 juli 2015 beslist de verwerende partij aan de aanvrager de vergunning te verlenen voor het bouwen van een schapenstal met aanhorigheden, het aanleggen van een betonverharding en een mestvaalt op het perceel gelegen aan de Boekevijverstraat en dit overeenkomstig het beperkt aangepast plan met betrekking tot de materiaalkeuze en mits uitvoering en instandhouding van het landschapsbedrijfsplan. Het perceel van de aanvraag is gelegen achter de eigendommen van de verzoekende partijen.

Met een arrest van 11 september 2015 met nummer RvVb/UDN/1516/0011 heeft de Raad de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid bevolen van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de verwerende partij van 16 juli 2015. Er werd geen verzoek tot voortzetting ingediend zodat de Raad met een arrest van 24 november 2015 met nummer RvVb/A/1516/0248 de beslissing van 16 juli 2015 heeft vernietigd.

2.

Na dit vernietigingsarrest herneemt de verwerende partij de procedure.

Op 24 maart 2016 beslist de verwerende partij aan de aanvrager een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden te verlenen voor het bouwen van een schapenstal met

aanhorigheden, het aanleggen van een betonverharding en een mestvaalt overeenkomstig het beperkt aangepaste plan met betrekking tot de materiaalkeuze.

Met een arrest van 28 april 2016 met nummer RvVb/UDN/1516/1016 heeft de Raad de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid bevolen van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de verwerende partij van 24 maart 2016. Er werd geen verzoek tot voortzetting ingediend zodat de Raad met een arrest van 5 juli 2016 met nummer RvVb/A/1516/1313 de beslissing van 24 maart 2016 heeft vernietigd.

3.

Na dit tweede vernietigingsarrest heeft de verwerende partij de procedure nogmaals hernomen.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in zijn verslag van 23 september 2016 om dit beroep in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te weigeren. Hij adviseert:

“ ...

2 Motivering

2.1 De watertoets

Het terrein ligt in mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

De dienst Integraal Waterbeleid van de provincie verleende op 6 februari 2015 gunstig advies wordt op voorwaarde dat de voorziene buffervoorziening van 52 000 liter wordt aangepast met een knijpleiding doorsnede 110 mm onderaan, zodat het project voldoet aan de bepalingen opgenomen in de provinciale beleidsvisie voor klasse 6.

De horizontale dakoppervlakte van de nieuw te bouwen schapenstal bedraagt 1206m², de totale verharde betonnen oppervlakte is 860m².

In de milieuvergunning wordt grondwaterwinning niet toegestaan. Om reden van hergebruik wordt een hemelwaterput voor hergebruik van 15 000 liter opgelegd. De overloop van de hemelwaterput wordt geleid naar een combinatie infiltratie- buffervoorziening. Het advies van de provincie dient hieromtrent gevolgd en uitgevoerd te worden.

Volgens de milieudeskundige bodemprojecten (PCM) is dit gebied gekend als een knelpunt op het vlak van erosie; er bevinden zich al 2 roosters die de modder volgens het erosiebestrijdingsplan grotendeels opvangen. De hoger gelegen akkers en de geprospecteerde locatie (weiland) betreffen hoog en medium erosiegevoelige percelen (erosiegevoeligheid: code rood en oranje). De hoger gelegen akkers stromen naar dit weiland toe. Dit weiland heeft een positief effect op erosie: door de permanente begroeiing komt er zo goed als geen grond vrij van het weiland zelf. Het weiland heeft ook een soort filterende werking voor het water dat van de hoger gelegen akkers stroomt: het vertraagt het water en biedt weerstand waarbij bodemdeeltjes achterblijven op het gras. Vanuit erosiestandpunt is het dus niet goed indien geen weiland zou overblijven. Het bedrijf wenst rond de geplande stal 4 ha weiland te behouden en wil waar mogelijk extra weiland voorzien. Hierdoor kan erosie worden tegengegaan.

Er kan in alle redelijkheid geoordeeld te worden dat er geen schadelijk effect wordt veroorzaakt in de plaatselijke waterhuishouding, noch dat dit mag verwacht worden ten aanzien van het eigendom van de aanvraag.

De aanvraag doorstaat de watertoets.

2.2 De MER-toets

Een project-MER-screeningsnota is toegevoegd aan de vergunningsaanvraag.

Na onderzoek van de kenmerken van het project, de locatie van het project en de kenmerken van de mogelijke milieueffecten, wordt het in de project-MER-screeningsnota ontwikkeld standpunt bijgetreden dat geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn.

Er kan redelijkerwijze aangenomen worden dat een project-MER geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten zal bevatten, zodat de opmaak ervan dan ook niet noodzakelijk is.

De MER-screening is wel degelijk juist uitgevoerd.

2.3 De juridische aspecten

De vergunningverlenende overheid dient de aanvraag te toetsen aan de gebruikelijke inzichten en noden betreffende een goede aanleg der plaats, gebaseerd op de eerder geciteerde voorschriften van het van kracht zijnde gewestplan als meest recente en gedetailleerde plan.

Voorliggende aanvraag betreft de herlokalisatie en uitbreiding van een bestaande schapenhouderij.

Uit het advies van het departement Landbouw en Visserij blijkt dat de voorgestelde grootte van de stal en het vooropgestelde aantal ooien (400) kan aanzien worden als een volwaardige en leefbare entiteit. Het voorstel kan vanuit landbouwkundig standpunt aanvaard worden op voorwaarde dat de aanvrager effectief aantoonde landbouwer in hoofdberoep te zijn op het moment dat men de schapenstal begint te bouwen, na het verkrijgen van de vergunning. Het departement wijst er eveneens op dat de mogelijkheden naar uitbreiding (>400 ooien) op deze locatie zeer beperkt tot onhaalbaar zijn.

Het landbouwbedrijf is bijgevolg verenigbaar met de gewestplanbestemming voor wat betreft de ligging in agrarisch gebied.

Gelet op de ligging in landschappelijk waardevol agrarisch gebied dient zowel het agrarisch als het landschappelijk esthetisch criterium te worden beoordeeld. De conformiteit met de landschappelijke waarde van dit gebied wordt hierna toegelicht.

Agrarische gebieden zijn in de eerste plaats bestemd voor de productie van landbouwproducten en inherent verbonden met de hiervoor noodzakelijke gebouwen en constructies. Dit houdt echter niet in dat in een agrarisch gebied elk landbouwbedrijf om het even waar kan worden toegelaten.

Een stedenbouwkundige vergunning kan slechts worden verleend indien zij verenigbaar is met de goede plaatselijke ordening. De ligging van de aanvraag binnen het landschappelijk waardevol agrarisch gebied benadrukt dit gegeven en legt bijkomend de toetsingsvoorwaarde op dat de bedoelde werken in overeenstemming moeten zijn met de eisen inzake de vrijwaring van het landschap.

De vraag die zich stelt is in hoeverre dat de voorgestelde schapenstal en inplanting hiermee in overeenstemming is en de schoonheidswaarde van het landschap al dan niet in gevaar brengen.

Vooreerst dient voor de toetsing aan de landschapseisen de kenmerken en de kwaliteiten van het gebied worden vastgesteld.

De aanvraag situeert zich in een landschappelijk waardevol, onaangetast openruimtegebied in de onmiddellijke nabijheid van natuurgebied, waaronder het VEN-gebied 'Raspailleboscomplex en Geitebos' code 237, en in de nabijheid van het habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuid-Vlaamse bossen' BE2300007-32. De landschappelijke waarde is er hoog en wordt in sterke mate bepaald door de openheid van het gebied en de omgevende boscomplexen. Het agrarisch gebied is er nog onaangetast: op enkele kleinschalige zonevreemde woningen na is het agrarische gebied volledig vrij van bebouwing. Het optrekken van een stal met nokhoogte 8,5m, in betonpanelen zal de schoonheidswaarde van het huidige landschap grondig verstoren.

De beoogde stal zorgt voor visuele verstoring van het landschap. De stal creëert een landschappelijke barrière. Het voorzien van een groenscherm kan het aantasten van de openheid van het landschap hierbij niet verhelpen.

Bijgevolg dient besloten dat de aanvraag niet voldoet aan het landschappelijk esthetisch criterium.

2.4 De goede ruimtelijke ordening

Naast het juridisch aspect dient elke aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning beoordeeld in functie van de goede ruimtelijke ordening. Voor het betrokken terrein gelden geen specifieke stedenbouwkundige voorschriften opgelegd door een bijzonder plan van aanleg of een verkaveling zodat bij de beoordeling van onderhavig beroep naar de inpasbaarheid en verenigbaarheid met de bestaande toestand geen concrete normen of verplichtingen kunnen worden gehanteerd. Bijgevolg zijn de specifieke kenmerken en karakteristieken van de omgeving van het betrokken terrein doorslaggevend.

Voorliggend project beoogt het herlokalisieren van een schapenhouderij, en voorziet in het bouwen van een schapenstal met aanhorigheden, het aanleggen van een betonverharding en een mestvaalt, op een perceel met een oppervlakte van 5260m². De aanvrager neemt de dieren en de gronden van zijn broer en schoonzus over en zal de schapenhouderij verder uitbreiden en professionaliseren op de nieuwe locatie. Het aantal dieren zal op korte termijn uitgebreid worden naar 400 ooien.

Volgens de plannen wordt een stal opgericht met afmetingen van 30m op 40,2m, kroonlijsthoogte 3,2m en nokhoogte van 8,5m (dakhelling 35°).

Het voorwerp van de aanvraag situeert zich in een landelijke omgeving buiten de dorpskern van de deelgemeente Zandbergen, in een uitgestrekt en open agrarisch gebied, afgewisseld met bebossing. De aanvraag situeert zich ten zuiden langs de Broekevijverstraat. Ten westen van de bouwplaats komt een kleinschalige landelijke woonkorrel voor.

Het aantal effectief in uitbating zijnde landbouwbedrijven in Vlaanderen daalt elk jaar drastisch, zodat het op ruimtelijk vlak niet zomaar verdedigbaar is dat een bestaande landbouwvestiging verlaten wordt om een volledig nieuwe landbouwvestiging op te richten, ook al is dit op economisch vlak een gunstige zaak voor de aanvrager.

Het realiseren van nieuwe landbouwvestigingen zorgt voor een verdere versnippering van het agrarisch gebied en voor een verdere inkrimping van de bestaande open ruimtes, hetgeen bezwaarlijk inpasbaar is in een goed stedenbouwkundig beleid, tenzij -bij gebrek aan alternatieven- weldoordachte locaties gekozen worden.

De woningen van appellanten situeren zich respectievelijk naast en in het nabije zichtveld van het gevraagde.

In het beroepschrift wordt algemeen gesteld dat op vlak van de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik, visueel-vormelijke elementen en het bodemreliëf, en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen, de aanvraag niet beantwoordt aan de goede ruimtelijke ordening. Het woongenot van appellanten wordt aangetast.

De hier gekozen locatie bevindt zich -op de paar woningen ten westen van de bouwplaats na- te midden een volstrekt open gebied. De beoogde stal sluit niet aan bij een bestaand landbouwbedrijf. Het oprichten van een stal in grijze silexbetonpanelen met een oppervlakte van 1206m² groot en tot 8,5m hoog zal een storend beeld vormen in deze omgeving en afbreuk doen aan het open karakter van het landelijk gebied. De stal wijkt qua gabariet duidelijk af van de bestaande bebouwing.

Volgens de voortoets, uitgevoerd door het Agentschap Natuur, blijkt dat geen passende beoordeling nodig is. Van zodra de locatie van de stal echter iets dichterbij het habitatrictlijngebied wordt geplaatst of het aantal schapen wordt opgedreven (tot 450 dieren) geeft de voortoets aan dat er mogelijk wel een effect kan zijn op het habitatrictlijngebied. In het advies van dit Agentschap wordt als voorwaarde opgelegd dat de stal dient opgericht te worden op een alternatieve locatie, dichterbij de bestaande bebouwing en verder van het habitatrictlijngebied. Deze voorwaarde houdt evenwel een essentiële wijziging van de plannen in.

Vast staat dat het betreffende perceel relatief beperkt is qua oppervlakte (5260m²) voor de oprichting van een nieuwe bedrijfszetel, waar in de toekomst bijkomend een bedrijfswoning kan aangevraagd worden. Op voorliggende locatie heeft het bedrijf, zowel volgens het advies van de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling, als van het Agentschap Natuur, geen uitbreidingsmogelijkheden meer.

Het herlokaliseren en vestigen van een nieuw bedrijf op een braakliggende terrein waarbij het bij de opstart al duidelijk is dat geen uitbreidingsmogelijkheden mogelijk zijn, is niet toekomstgericht gezien het geen rekening houdt met evoluties op lange termijn.

Het woongenot van appellanten zal door de aanvraag verstoord worden. Door het enorme volume in betonpanelen met een bedaking in golfplaten worden de bestaande zichtrelaties vanuit de bestaande woningen naar het achterliggende landschap volledig teniet gedaan. Een gebouw met een hoogte van 8,5m staat in wanverhouding ten opzichte van het gabariet van de bestaande kleinschalige historisch gegroeide bebouwingen.

Het voorziene groenscherm met een breedte van 0,5m is niet afdoende om de stal te onttrekken aan het zicht. Een groenscherm kan zorgen voor een betere visuele integratie van bepaalde bouwwerken maar verandert niets aan het feit dat bepaalde bouwwerken worden ingeplant in een open gebied. In de beschrijvende nota wordt het groenscherm overigens niet nader omschreven.

In verband met de veiligheid stelt de dienst verkeer dat de Boekenvijverstraat een doodlopende straat is waarop veel 'Trage Wegverbindingen' uitkomen en dus ook regelmatig wordt doorkruist door zwakke weggebruikers, met name fietsers, wandelaars en ruiters. Gezien de breedte van het huidige wegdek (3 m) en het feit dat gewone voertuigen nu reeds elkaar niet of zeer moeilijk kunnen kruisen op een veilige manier, kan extra landbouw- en vrachtverkeer van en naar dit bedrijf de verkeersveiligheid aldaar in het gedrang brengen.

Ook de bereikbaarheid van deze locatie door de hulpdiensten dient nader te worden onderzocht. De enige toegangsweg is volgens de dienst Verkeer zeer smal en onvoldoende uitgerust voor zwaar vrachtverkeer.

Wat betreft de gevreesde geluidsoverlast en geurhinder wordt in de milieuvergunning enkel gesteld dat deze onlosmakend verbonden zijn met de uitbating van een landbouwbedrijf.

Zoals reeds uiteengezet, zal de gevraagde stal schade veroorzaken aan het landschap en valt bijgevolg niet te verzoenen met de ongereptheid en de schoonheidswaarde van de omgeving. De aankoop van een landbouwzetel in de omgeving zou het landschap ruimtelijk minder belasten dan de hier gekozen optie.

De aanvraag wordt om bovenvermelde redenen strijdig bevonden met de goede ruimtelijke ordening.

...

Na de hoorzitting van 11 oktober 2016 verklaart de verwerende partij het beroep op 10 november 2016 ongegrond en verleent een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden. De verwerende partij beslist:

“ ...

2. Motivering

2.1 De watertoets

Het terrein ligt in mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

De dienst Integraal Waterbeleid van de provincie verleende op 6 februari 2015 gunstig advies wordt op voorwaarde dat de voorziene buffervoorziening van 52 000 liter wordt aangepast met een knijpleiding doorsnede 110 mm onderaan, zodat het project voldoet aan de bepalingen opgenomen in de provinciale beleidsvisie voor klasse 6.

De horizontale dakoppervlakte van de nieuw te bouwen schapenstal bedraagt 1206m², de totale verharde betonnen oppervlakte is 860m².

In de milieuvergunning wordt grondwaterwinning niet toegestaan. Om reden van hergebruik wordt een hemelwaterput voor hergebruik van 15 000 liter opgelegd. De overloop van de hemelwaterput wordt geleid naar een combinatie infiltratie- buffervoorziening. Het advies van de provincie dient hieromtrent gevolgd en uitgevoerd te worden.

Volgens de milieudeskundige bodemprojecten (PCM) is dit gebied gekend als een knelpunt op het vlak van erosie; er bevinden zich al 2 roosters die de modder volgens het erosiebestrijdingsplan grotendeels opvangen. De hoger gelegen akkers en de geprospecteerde locatie (weiland) betreffen hoog en medium erosiegevoelige percelen (erosiegevoeligheid: code rood en oranje). De hoger gelegen akkers stromen naar dit weiland toe. Dit weiland heeft een positief effect op erosie: door de permanente begroeiing komt er zo goed als geen grond vrij van het weiland zelf. Het weiland heeft ook een soort filterende werking voor het water dat van de hoger gelegen akkers stroomt: het vertraagt het water en biedt weerstand waarbij bodemdeeltjes achterblijven op het gras. Vanuit erosiestandpunt is het dus niet goed indien geen weiland zou overblijven. Het bedrijf wenst rond de geplande stal 4 ha weiland te behouden en wil waar mogelijk extra weiland voorzien. Hierdoor kan erosie worden tegengegaan.

Lopende de herneming van de beroepsprocedure na vernietiging door de RvVb werd een hydrologisch onderzoek toegevoegd aan het dossier.

De bevindingen van deze studie houden in dat:

- Het perceel 659A speelt weinig tot geen rol bij de afwatering van hogergelegen gebieden. Werken op dit perceel zullen het ruimere hydrologisch afwateringsschema dus niet beïnvloeden.

- Het perceel 659A is duidelijk niet overstromingsgevoelig. De werken zullen dit niet veranderen.

- Er zal een verharding van ca. 2200m² worden aangebracht. Dit zal een grotere runoff genereren. Dit wordt opgevangen door de standaard voorzorgen inzake opvang van hemelwater, buffering en infiltratie volgens de geldende verordeningen.

- Vanwege de verharding, zal de intrinsieke erosiegevoeligheid van het perceel afnemen. Dit is gunstig. Het terrein speelt verder geen rol in de doorvoer van opwaartse sediment.

Op basis van de studie kan geconcludeerd worden dat het perceel niet overstromingsgevoelig is, dit ook niet zal worden ingevolge de werken. Dat de verharding die wordt aangelegd mits naleving van de hemelwaterverordening waaraan de aanvraag voldoet, geen wijziging aan de overstromingsgevoeligheid zal teweeg brengen. Bovendien is de verharding gunstig voor de erosiegevoeligheid van het perceel.

Tevens blijkt hieruit dat het terrein geen rol speelt in de doorvoer van opwaartse sediment, nu de afwatering van de hoger gelegen gebieden primair via de weg en langs de zuidzijde van perceel 659A gaat en het te bebouwen deel van terrein 659A hydraulisch losstaat van de topografisch hoger gelegen terreinen.

Er is derhalve evenmin risico op het vlak van erosie.

In het onderzoek worden aanvullende maatregelen naar voor geschoven, waardoor de bestaande gunstige hydrologische toestand van het perceel en het ontwerp nog verder kan worden versterkt. Dit dient als voorwaarde opgelegd te worden.

In alle redelijkheid kan geoordeeld worden dat er geen schadelijk effect wordt veroorzaakt in de plaatselijke waterhuishouding, noch dat dit mag verwacht worden ten aanzien van het eigendom van de aanvraag. Mits het naleven van de aanbevelingen in het hydrologisch onderzoek zal de bestaande toestand en ontwerp bijkomend worden geoptimaliseerd. De aanvraag doorstaat de watertoets.

2.2 De MER-toets

Een project-MER-screeningsnota is toegevoegd aan de vergunningsaanvraag.

Na onderzoek van de kenmerken van het project, de locatie van het project en de kenmerken van de mogelijke milieueffecten, wordt het in de project-MER-screeningsnota ontwikkeld standpunt bijgetreden dat geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn.

Er kan redelijkerwijze aangenomen worden dat een project-MER geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten zal bevatten, zodat de opmaak ervan dan ook niet noodzakelijk is.

De MER-screening is wel degelijk juist uitgevoerd.

2.3 Natuurtoets

Via de Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS) moet de negatieve stikstofimpact op de habitatgebieden weggenomen worden.

Er moet dus rekening worden gehouden met de invloed van de inrichting op de actuele oppervlakten habitattypen binnen de speciale beschermingszones, aangewezen in uitvoering van de Habitatrictlijn, én op de potentiële oppervlakten habitattypen in zoekzones, voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen (IHD). De bijdrage van de exploitatie aan de kritische depositiewaarde moet daarom worden beoordeeld.

Uit de beslissing van de deputatie omtrent de milieuvergunning blijkt dat de ammoniakemissie voor de gevraagde situatie 240 kg NH₃/jaar bedraagt. Het dichtstbijzijnde habitatrictlijngebied en VEN-gebied liggen minstens op 230 meter van het (toekomstige) bedrijf. Op basis van de voortoets kan worden vastgesteld dat er geen overlapping is van de pluim van het verzurend en vermestend effect met bestaand habitat en met zoekzones waar habitats in de toekomst voorzien worden. Er is dus geen risico op betekenisvolle aantasting van de actuele en/of mogelijke toekomstige habitats. In dit verband werd reeds advies uitgebracht in eerste aanleg door het Agentschap voor Natuur en Bos. In het advies wordt gesteld dat er op basis van de voortoets geen passende beoordeling moet worden opgemaakt. Wel wordt gewezen op een kritische ligging (de voortoets geeft aan dat bij stijging van het aantal schapen tot bv. 450 of bij een iets dichtere locatie tegen het habitatrictlijngebied er mogelijks wel een effect kan zijn op het habitatrictlijngebied). De voorkeur van het Agentschap gaat uit naar het alternatief om de stal op hetzelfde perceel, op de westelijke grens, dicht bij de bestaande bebouwing te voorzien. Het Agentschap geeft een gunstig advies op voorwaarde dat de stal op alternatieve locatie, verder van het habitatrictlijngebied wordt ingeplant.

De afstand van de stal, zoals nu voorzien op plan, bedraagt 50 meter t.o.v. de meest nabijgelegen woning. In principe zou de stal nog een 20-tal meter, richting perceelsgrens

in westelijke richting kunnen worden verplaatst (cf. advies Agentschap Natuur en Bos). T.o.v. de bewoning in de Boekenvijverstraat is de huidige voorziene inplanting het meest aangewezen.

Uit het voorgaande blijkt dat een passende beoordeling niet moet worden voorzien.

2.4 De juridische aspecten

De vergunningverlenende overheid dient de aanvraag te toetsen aan de gebruikelijke inzichten en noden betreffende een goede aanleg der plaats, gebaseerd op de eerder geciteerde voorschriften van het van kracht zijnde gewestplan als meest recente en gedetailleerde plan.

Voorliggende aanvraag betreft de herlokalisatie en uitbreiding van een bestaande schapenhouderij.

Uit het advies van het departement Landbouw en Visserij blijkt dat de voorgestelde grootte van de stal en het vooropgestelde aantal ooien (400) kan aanzien worden als een volwaardige en leefbare entiteit. Het voorstel kan vanuit landbouwkundig standpunt aanvaard worden op voorwaarde dat de aanvrager effectief aantoonde landbouwer in hoofdberoep te zijn op het moment dat men de schapenstal begint te bouwen, na het verkrijgen van de vergunning. Het departement wijst er eveneens op dat de mogelijkheden naar uitbreiding (>400 ooien) op deze locatie zeer beperkt tot onhaalbaar zijn.

Het landbouwbedrijf is bijgevolg verenigbaar met de gewestplanbestemming voor wat betreft de ligging in agrarisch gebied.

Gelet op de ligging in landschappelijk waardevol agrarisch gebied dient zowel het agrarisch als het landschappelijk esthetisch criterium te worden beoordeeld. De conformiteit met de landschappelijke waarde van dit gebied wordt hierna toegelicht.

Agrarische gebieden zijn in de eerste plaats bestemd voor de productie van landbouwproducten en inherent verbonden met de hiervoor noodzakelijke gebouwen en constructies. Een stedenbouwkundige vergunning kan slechts worden verleend indien zij verenigbaar is met de goede plaatselijke ordening. De ligging van de aanvraag binnen het landschappelijk waardevol agrarisch gebied benadrukt dit gegeven en legt bijkomend de toetsingsvoorwaarde op dat de bedoelde werken in overeenstemming moeten zijn met de eisen inzake de vrijwaring van het landschap.

De vraag die zich stelt is in hoeverre dat de voorgestelde schapenstal en inplanting hiermee in overeenstemming is en de schoonheidswaarde van het landschap al dan niet in gevaar brengen.

De aanvraag situeert zich in een landschappelijk waardevol gebied in de onmiddellijke nabijheid van natuurgebied, waaronder het VEN- gebied 'Raspailleboscomplex en Geitebos' code 237, en in de nabijheid van het habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuid-Vlaamse bossen' BE2300007-32. Hoewel het gebied hoofdzakelijk gaaf en open is, zijn hierin meerdere woonkorrels opgenomen en woonlinten die het landschap doorkruisen.

Op de bouwplaats is het agrarisch gebied reeds aan gesneden en bevindt zich ten westen en ten zuiden een woonkorrel met enkele woningen, waarop het aangevraagde aansluit. Hierdoor kan niet gesproken worden van een nieuwe aansnijding van een open landschap maar van een clustering met bestaande elementen.

Hoewel de betreffende stal een nieuw omvangrijk bouwvolume omvat, tast deze de schoonheidswaarde van het landschap niet aan.

De inplanting is voorzien op het eerste landbouwperceel, dat aansluit bij de westelijke woonkorrel van de Boekenvijverstraat dat zich centraal in het landschap bevindt en derhalve

reeds is aangesneden. Door de aansluiting zal het aangevraagde bijgevolg visueel niet geïsoleerd staan in het landschap.

Mede doordat de bouwheer inspanningen levert, integreert dit volume zich in het landschap. Zo past de constructie functioneel in de omgeving, wordt een aangepast materiaalgebruik voorzien maar ook door aan de straatzijde en op de oostelijke perceelsgrens ter hoogte van de stal een streekeigen groenaanplanting te voorzien (kleine landschapselementen), zal de nieuwe stal zich integreren in het landschap. Er werd een landschapsbedrijfsplan opgemaakt dat voorziet in de aanplant met streekeigen soorten, en resulteert in een zo optimaal mogelijke integratie van de nieuwe constructie in het landschap.

De aanvrager stelt voor het materiaalgebruik beperkt aan te passen door de gevels af te werken in beige-bruine silex beton panelen i.p.v. de prefab gladde grijze beton panelen zoals huidig voorzien, en de tip gevels af te werken in houten beplanking in plaats van de groen geprofileerde metaalplaten.

Deze aanpassingen, dewelke aangegeven werden op beperkt aangepaste plannen, komen de landschappelijke inpasbaarheid ten goede, en kunnen gelet op de bepalingen van art. 4.3.1 §1 tweede lid, aanvaard worden, nu ze geen schending van de rechten van derden met zich meebrengen, tegemoet komen aan het advies van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar en geen afbreuk doen aan de bescherming van mens of milieu of goede ruimtelijke ordening.

Het aangevraagde zal dan ook de schoonheidswaarde van het huidige landschap niet verstoren, wel integendeel: dit duidelijke landbouwlandschap wordt mee gevormd door dergelijke bedrijven, zodat de aanwezigheid van de voor deze landbouwbedrijven noodzakelijke gebouwen logischerwijs het landschap mee bepalen en -wanneer deze gebouwen met de nodige aandacht ontworpen worden, zoals hier het geval is- dragen deze bij tot de schoonheidswaarde van het landschap.

Bijgevolg kan besloten dat de aanvraag voldoet aan het landschappelijk esthetisch criterium.

Het aangevraagde is dan ook in overeenstemming met de legaliteitsaspecten.

2.5 De goede ruimtelijke ordening

Naast het juridisch aspect dient elke aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning beoordeeld in functie van de goede ruimtelijke ordening. Voor het betrokken terrein gelden geen specifieke stedenbouwkundige voorschriften opgelegd door een bijzonder plan van aanleg of een verkaveling zodat bij de beoordeling van onderhavig beroep naar de inpasbaarheid en verenigbaarheid met de bestaande toestand geen concrete normen of verplichtingen kunnen worden gehanteerd. Bijgevolg zijn de specifieke kenmerken en karakteristieken van de omgeving van het betrokken terrein doorslaggevend.

Voorliggend project beoogt het herlokaliseren van een schapenhouderij, en voorziet in het bouwen van een schapenstal met aanhorigheden, het aanleggen van een betonverharding en een mestvaalt, op een perceel met een oppervlakte van 5260m². De aanvrager neemt de dieren en de gronden van zijn broer en schoonzus over en zal de schapenhouderij verder uitbreiden en professionaliseren op de nieuwe locatie. Het aantal dieren zal op korte termijn uitgebreid worden naar 400 oaien.

Volgens de plannen wordt een stal opgericht met afmetingen van 30m op 40,2m, kroonlijsthoogte 3,2m en nokhoogte van 8,5m (dakhelling 35°).

Het voorwerp van de aanvraag situeert zich in een landelijke omgeving buiten de dorpskern van de deelgemeente Zandbergen, in een uitgestrekt en open agrarisch gebied, afgewisseld met bebossing, waarin tevens verspreide woonkorrels en woonlinten die het

gebied doorkruisen voorkomen. De aanvraag situeert zich ten zuiden langs de Broekvijverstraat. Ten westen en ten zuiden van de bouwplaats komt een kleinschalige landelijke woonkorrel voor waarbij deze nieuwe inplanting aansluit.

De woningen van appellanten situeren zich respectievelijk naast en in het nabije zichtveld van het gevraagde. In het beroepschrift wordt algemeen gesteld dat op vlak van de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimte gebruik, visueel-vormelijke elementen en het bodemreliëf, en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen, de aanvraag niet zou beantwoorden aan de goede ruimtelijke ordening. Tevens zou het woongenot van appellanten worden aangetast. Dit standpunt wordt niet bijgetreden.

De hier gekozen locatie sluit aan op de woningen ten westen van de bouwplaats en op de meer naar het zuiden gelegen woonkorrel, doch op een voldoende afstand om overmatige hinder te vermijden. Deze afstand verhindert dat er geen overmatige geluids- of geurhinder zal zijn, welke echter onlosmakelijk verbonden zijn met de uitbating van een landbouwbedrijf. Bovendien zijn de woningen van appellanten gelegen aan westelijke zijde en derhalve weg van de dominante windrichting.

De zonevreemde context van de woningen van appellanten in agrarisch gebied impliceert tevens dat een hogere tolerantie ten aanzien van de normale hinder mag worden verwacht ingevolge activiteiten die eigen zijn het agrarische gebied. In agrarisch gebied primeren zone-eigen agrarische activiteiten boven de woonfunctie en de hiermee gepaard gaande normale hinderaspecten op dit niveau moeten beoordeeld worden, met dien verstande dat van de aanvrager verwacht mag worden dat hij alle normale voorzorgsmaatregelen zal nemen om eventuele hinder tot een aanvaardbaar niveau te herleiden (RvVb 29 juli 2014, nr. A/2014/0508).

Middels onderhavige aanvraag heeft de aanvrager op stedenbouwkundig vlak voldoende maatregelen genomen om hinder te vermijden. Zo is de inplanting op ruime afstand voorzien van de percelen van appellanten doch aansluitend bij de bebouwing van de westelijke en zuidelijke woonkorrel en wordt gebouwd weg van de dominante windrichting. Daarnaast wordt een groenbuffer en aangepast materiaalgebruik voorzien die de bestaande omgeving en het landelijk karakter bijkomend benadrukt en visuele integratie in het landschap mogelijk maakt zonder dat dit in de agrarische context overmatige visuele hinder naar de aanpalende percelen zal veroorzaken. Met betrekking tot de exploitatie werden in het kader van de milieuvergunning reeds algemene, sectorale en bijzondere voorwaarden opgelegd en speelt een algemene voorzorgsplicht waardoor hij steeds de nodige maatregelen te treffen om schade, hinder en zware ongevallen te voorkomen (art. 22 Milieuvergunningendecreet en art. 43, §2 VLAREM I) zodat ook hier voldoende garanties bestaan dat de aanvrager voldoende maatregelen zal nemen om de hinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Besloten kan dan ook worden dat het aangevraagde geen in de agrarische context abnormale hinder zal veroorzaken.

Het woongenot van appellanten zal door de aanvraag gewijzigd worden, doch niet in die mate dat kan sprake zijn van een hinder die de maat van normale burenhinder in een dergelijke zonevreemde constellatie overstijgt. De stal komt op ruime afstand van de grens met de bewoonde percelen te staan waardoor geen overmatige hinder zal worden veroorzaakt, tussen de stal en die grens is nog ruimte voor bvb. een bedrijfswoning. Bovendien is de nokhoogte van de meeste omliggende huizen van vergelijkbare hoogte, zodat de nokhoogte geenszins strijdig is met de in de relevante omgeving aanwezige bebouwing.

Het voorziene groenbeplantingsplan zorgt er bovendien voor dat het op te richten bedrijf op natuurlijke en groene wijze aansluiting vindt met de woonkorrel. Het oprichten van een stal in de door de aanvrager bijgestuurde materialisatie met een oppervlakte van 1206m² groot en tot 8,5m hoog zal beeldbepalend zijn in dit mee door de landbouw vormgegeven landschap, en zal het mee structureren. Dat de stal hoger gelegen is ingevolge het aanwezige reliëf doet hieraan geen afbreuk. Nu het zoals toegelicht onder de juridische aspecten gaat om een volwaardig agrarisch bedrijf dat geen afbreuk doet aan de schoonheidswaarde van het landschap, heeft dit zijn functionele inplanting op de betreffende plaats. De stal laat toe de vooropgestelde activiteit uit te oefenen en laat zelf voldoende mogelijkheden voor toekomstig al dan niet gewijzigd landbouwgebruik. Anders dan de PSA meent de deputatie dat het aangevraagde wel degelijk voldoende toekomstgerichte mogelijkheden heeft om in de toekomst op volwaardige wijze aan landbouw te doen.

Uit de hogervermelde natuurtoets blijkt reeds dat onderhavige inplantingsplaats de voorkeur geniet en de deputatie van oordeel is dat de door ANB voorgestelde alternatieve inplanting niet vereist is.

In verband met de veiligheid stelt de dienst verkeer dat de Boekevijverstraat een doodlopende straat is waarop veel 'Trage Wegverbindingen' uitkomen en dus ook regelmatig wordt doorkruist door zwakke weggebruikers, met name fietsers, wandelaars en ruiters. Het standpunt van de aanvrager dat de verkeersbewegingen die gepaard gaan met de beoogde activiteit eerder beperkt zijn, én bovendien veelal in de winterperiode plaatsvinden, kan gevolgd worden zodat bezwaarlijk kan gesteld worden dat de verkeersdruk door het gevraagde onaanvaardbaar zal worden. De deputatie meent bovendien dat de weg voldoende uitgerust is voor het benodigde landbouwverkeer, te meer landbouwbedrijven conform art. 4.3.5 VCRO niet verplicht aan een voldoende uitgeruste weg gelegen dienen te zijn. Zoals ook uit de beroepsbeslissing omtrent de milieuvergunning blijkt, is het aantal transportbewegingen beperkt. Alle transportbewegingen door de aanvrager zelf, gebeuren met lichte voertuigen. Andere noodzakelijke transportbewegingen (leveren voeder, stro, mazout, rendac, ...) kaderen in de normale bedrijfsexploitatie en komen slechts sporadisch voor. Gelet op het beperkte verkeer in de omgeving en in functie van het aangevraagde zullen kruisbewegingen slechts in zeer beperkte mate voorkomen. Zulks des te meer nu de transportbewegingen in functie van het landbouwbedrijf en in functie van het gebruik van Trage Wegverbindingen hoofdzakelijk op verschillende tijdstippen plaats zullen vinden. Daarnaast verleende de brandweer dd. 31.12.2014 een gunstig advies, waarin geen opmerkingen omtrent bereikbaarheid van het perceel door hulpdiensten wordt gemaakt. De deputatie meent in redelijkheid dat er op vlak van mobiliteit en veiligheid geen risico's bestaan die nopen tot weigering van de vergunning.

Uit dit alles dient besloten dat de aanvrager er in is geslaagd het beoogde bouwprogramma op kwalitatieve wijze in gepast te krijgen op onderhavig terrein en binnen deze omgeving.

Het aangevraagde is dan ook in overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening.

2.6 Conclusie

Uit wat voorafgaat dient besloten dat het derdenberoep niet voor inwilliging vatbaar is.

Stedenbouwkundige vergunning kan worden verleend, dit volgens het -voor wat betreft de materiaalkeuze- beperkt aangepast plan, en mits uitvoeren en instandhouding van het landschapsbedrijfsplan onder volgende voorwaarden:

- naleven van de voorwaarden uit het advies van afdeling duurzame landbouwontwikkeling van 6 februari 2015.
- naleven van de voorwaarden m.b.t. inpassing en voortplantings- en nestgelegenheden uit het advies van het Agentschap voor Natuur & Bos van 25 februari 2015;
- naleven van de voorwaarden uit het advies van de provinciale dienst Integraal Waterbeleid van 6 februari 2015
- een toekomstige woning dient zodanig in gepland te worden dat deze niet afsplitsbaar kan worden;
- het landschapsbedrijfsplan dient gevolgd te worden.
- De aanbevelingen uit het geotechnisch onderzoek dienen gevolgd te worden.
- ...

Dit is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen voeren in dit middel de schending aan van artikel 4.7.23, §1 VCRO en het beginsel van behoorlijk bestuur met betrekking tot de hoorplicht.

De verzoekende partijen zetten uiteen dat er naar aanleiding van de bestreden beslissing een hoorzitting werd georganiseerd op 11 oktober 2016. Op 26 oktober 2016, ruim twee weken na de hoorzitting, legt de aanvrager een aanvullend stuk neer dat bestaat uit een ingenieursstudie betreffende de water- en erosieproblematiek en een replieknota van de aanvrager.

De verzoekende partijen stellen dat zij omtrent deze stukken geen verweer hebben kunnen voeren op de hoorzitting, noch hun verweer hebben kunnen voorbereiden. Hoewel de verzoekende partijen tegen deze gang van zaken hebben geprotesteerd, is de verwerende partij tot haar bestreden beslissing gekomen door zich eenzijdig te steunen op de bevindingen uit deze studie, die de verzoekende partijen niet hebben kunnen weerleggen.

2.

De verwerende partij antwoordt dat de hoorplicht op geen enkele wijze inhoudt dat tegensprekelijke debatten moeten gevoerd worden. Dat een beroepsindienaar niet op een bepaald stuk heeft kunnen reageren maakt niet dat de hoorplicht geschonden is. Het is de taak van de verwerende partij zelf om de in het dossier aanwezige stukken naar waarde te schatten en over alle aspecten van de aanvraag een redelijk, gemotiveerd en op correcte feitelijkeheden gesteund opportuiniteitsoordeel te vellen, los van het standpunt van de aanvrager of beroepsindieners.

Ondergeschikt merkt de verwerende partij nog op dat de verzoekende partijen tijd genoeg hadden om nog te antwoorden op het bijgebrachte stuk van 26 oktober 2016, aangezien de bestreden

beslissing pas op 10 november 2016 werd genomen. Zij hebben er echter voor gekozen om enkel te protesteren tegen het indienen van het stuk, eerder dan om er inhoudelijk op te repliceren. Zij kunnen hun eigen niet-diligent optreden vanzelfsprekend niet als argument gebruiken ter adstructie van het middel.

3.

De verzoekende partijen voegen nog toe dat degene die wordt gehoord op het ogenblik van de hoorzitting moet beschikken over alle gegevens en stukken die door de verwerende partij bij de beoordeling van de aanvraag zullen worden betrokken en op de hoorzitting dienaangaande zijn opmerkingen moet kunnen formuleren. De studie werd door de verwerende partij overduidelijk bij haar beoordeling van de aanvraag betrokken.

De verwerende partij kan zich niet verschuilen achter de bewering dat de verzoekende partijen schriftelijk hebben kunnen reageren op deze studie. Dit holt volgens de verzoekende partijen vooreerst de verplichtingen uit van artikel 4.7.23, §1 VCRO en is anderzijds ook niet realistisch. In de bijzonder korte tijd die de verzoekende partijen hadden was het voor hen onmogelijk om een technisch raadsman te vinden die de studie kon bestuderen en weerleggen. Volgens de aanvrager zelf had zijn eigen technisch raadsman alleen al twee weken nodig om zijn bevindingen uit te schrijven.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen roepen in het eerste middel de schending in van de hoorplicht zoals vervat in artikel 4.7.23, §1 VCRO en van het beginsel van behoorlijk bestuur met betrekking tot de hoorplicht.

Artikel 4.7.23, §1 VCRO bepaalt:

“De deputatie neemt haar beslissing omtrent het ingestelde beroep op grond van het verslag van de provinciaal stedenbouwkundige ambtenaar en nadat zij of haar gemachtigde de betrokken partijen op hun verzoek schriftelijk of mondeling heeft gehoord.

De Vlaamse Regering kan nadere regelen met betrekking tot de hoorprocedure bepalen.”

Artikel 4.7.23, §1 VCRO vestigt een normatieve plicht tot horen in graad van administratief beroep van de reguliere vergunningsprocedure. In de VCRO is de hoorplicht dus uitdrukkelijk voorzien en vormt daar een wezenlijk onderdeel van de administratieve beroepsprocedure.

De hoorplicht als beginsel van behoorlijk bestuur geldt niet in zoverre er, zoals hier, een uitdrukkelijke regeling voor is uitgewerkt. De Vlaamse regering heeft nog geen nadere regelen betreffende de hoorprocedure bepaald, waartoe zij in overeenstemming met artikel 4.7.23, §1, tweede lid VCRO is gemachtigd. Bij ontstentenis van bepalingen in de VCRO of een uitvoeringsbesluit die de verplichting tot horen nader regelen, moet de in artikel 4.7.23, §1, eerste lid van de VCRO besloten normatieve hoorplicht worden aangevuld met de waarborgen die het bestuur op grond van het beginsel van behoorlijk bestuur moet nakomen. Dat houdt in dat het horen, schriftelijk dan wel mondeling, nuttig moet gebeuren.

Aan de voormelde hoorplicht is alleen voldaan indien diegene die verzoekt te worden gehoord, beschikt over alle gegevens en documenten waarover ook de verwerende partij beschikt op het ogenblik dat zij uitspraak doet over het administratief beroep. De verzoekende partijen stellen terecht dat ‘horen’ inhoudt dat een betrokken partij kennis moet kunnen nemen van de relevante

gegevens en stukken die de verwerende partij in aanmerking neemt om over de aanvraag te beslissen en daarover haar standpunt kenbaar moet kunnen maken.

2.

Zoals reeds vermeld onder voormeld punt III. Feiten heeft de voorliggende bestreden beslissing een uitgebreide voorgeschiedenis. Met een schorsingsarrest van 11 september 2015 stelt de Raad voor de eerste maal vast dat de watertoets op een onzorgvuldige wijze is uitgevoerd. Het is niet duidelijk op welke gegevens de verwerende partij zich steunt om te oordelen dat het bouwperceel niet gelegen is in “een recent overstroomd gebied” of in “(mogelijk) overstromingsgevoelig gebied”, terwijl de provinciale milieudeskundige dit tegensprekt. Deze laatste betreft in de beoordeling van de watertoets ook minstens twee aandachtspunten die op geen enkele wijze aan bod komen in de bestreden beslissing en nochtans op het eerste gezicht relevant zijn bij de beoordeling van de effecten die de aanvraag kan veroorzaken op de plaatselijke waterhuishouding. Er werd geen verzoek tot voortzetting ingediend zodat de beslissing door de Raad werd vernietigd op 24 november 2015.

Na het hernemen van de procedure heeft de Raad zich met een schorsingsarrest van 28 april 2016 nogmaals gebogen over het dossier. De Raad oordeelt onder andere dat het op het eerste gezicht kennelijk onredelijk is om, in tegenstelling tot een eerder negatief verslag van de provinciale milieudeskundige, te stellen dat de erosieproblematiek niet bepalend is voor het al dan niet verlenen van een stedenbouwkundige vergunning, terwijl de verwerende partij wel degelijk schadelijke effecten vaststelt. De aanwezigheid van een ‘ploegvoor’ op een hoger gelegen akker is geen permanente en structurele oplossing. De Raad oordeelt eveneens dat er niet onderzocht wordt welk mogelijk schadelijk effect kan ontstaan door de omzetting van een groot deel van het weiland naar verharding op de afwateringstromen naar de lageregelegen delen. Er wordt immers enkel onderzoek gevoerd naar de afwatering komende van de hoger gelegen akkers naar het bouwperceel. Er werd geen verzoek tot voortzetting ingediend zodat de beslissing werd vernietigd door de Raad op 5 juli 2016.

Samengevat kan de Raad dus stellen dat de water- en erosieproblematiek van het bouwperceel en de omgeving belangrijke aandachtspunten zijn in het dossier, en dat de deugdelijkheid van de waterparagraaf en watertoets een doorslaggevend discussiepunt geweest is.

3.

In de bestreden beslissing oordeelt de verwerende partij deze keer dat de aanvraag de watertoets doorstaat op grond van de volgende overwegingen:

“Lopende de herneming van de beroepsprocedure na vernietiging door de RvVb werd een hydrologisch onderzoek toegevoegd aan het dossier.

De bevindingen van deze studie houden in dat:

- Het perceel 659A speelt weinig tot geen rol bij de afwatering van hogergelegen gebieden. Werken op dit perceel zullen het ruimere hydrologisch afwateringsschema dus niet beïnvloeden.

- Het perceel 659A is duidelijk niet overstromingsgevoelig. De werken zullen dit niet veranderen.

- Er zal een verharding van ca. 2200m² worden aangebracht. Dit zal een grotere runoff genereren. Dit wordt opgevangen door de standaard voorzorgen inzake opvang van hemelwater, buffering en infiltratie volgens de geldende verordeningen.

- Vanwege de verharding, zal de intrinsieke erosiegevoeligheid van het perceel afnemen. Dit is gunstig. Het terrein speelt verder geen rol in de doorvoer van opwaartse sediment.

Op basis van de studie kan geconcludeerd worden dat het perceel niet overstromingsgevoelig is, dit ook niet zal worden ingevolge de werken. Dat de verharding die wordt aangelegd mits naleving van de hemelwaterverordening waaraan de aanvraag voldoet, geen wijziging aan de overstromingsgevoeligheid zal teweeg brengen. Bovendien is de verharding gunstig voor de erosiegevoeligheid van het perceel.

Tevens blijkt hieruit dat het terrein geen rol speelt in de doorvoer van opwaartse sediment, nu de afwatering van de hoger gelegen gebieden primair via de weg en langs de zuidzijde van perceel 659A gaat en het te bebouwen deel van terrein 659A hydraulisch losstaat van de topografisch hoger gelegen terreinen.

Er is derhalve evenmin risico op het vlak van erosie.

In het onderzoek worden aanvullende maatregelen naar voor geschoven, waardoor de bestaande gunstige hydrologische toestand van het perceel en het ontwerp nog verder kan worden versterkt. Dit dient als voorwaarde opgelegd te worden.

In alle redelijkheid kan geoordeeld worden dat er geen schadelijk effect wordt veroorzaakt in de plaatselijke waterhuishouding, noch dat dit mag verwacht worden ten aanzien van het eigendom van de aanvraag. Mits het naleven van de aanbevelingen in het hydrologisch onderzoek zal de bestaande toestand en ontwerp bijkomend worden geoptimaliseerd.”

3.1

De hoorzitting vond plaats op 11 oktober 2016 in aanwezigheid van de advocaat van de verzoekende partijen. Er wordt niet betwist dat de aanvrager op 26 oktober 2016 aan de hand van een e-mail een ingenieursstudie en replieknota heeft bezorgd aan de verwerende partij.

Uit de gegevens van het dossier is vast te stellen dat de bestreden beslissing de bevindingen van deze ingenieursstudie letterlijk overneemt. De Raad is dan ook van oordeel dat deze bijkomende stukken niet louter ondersteunend zijn, doch nieuwe essentiële gegevens bevatten die nog niet eerder aan bod zijn gekomen tijdens de procedure en belangrijk geweest zijn in de besluitvorming van de verwerende partij.

Gelet op de historiek van het dossier en de meerdere arresten van de Raad waaruit blijkt dat de water- en erosieproblematiek van het perceel en de omgeving belangrijke discussiepunten zijn, is het des te belangrijker dat de verzoekende partijen in de gelegenheid worden gesteld om op deze nieuwe essentiële stukken te reageren en hun standpunt mee te delen, alvorens de verwerende partij haar beslissing neemt.

De verzoekende partijen hebben per e-mail kennis kunnen nemen van deze nieuwe essentiële stukken, doch niet de kans gekregen om repliek te geven. De Raad stelt nochtans vast in de e-mail afkomstig van de aanvrager dat deze geen bezwaar heeft indien hierop nog gerepliceerd zou worden.

3.2

Anders dan wat de verwerende partij voorhoudt kan het de verzoekende partijen niet worden verweten dat zij enkel geprotesteerd hebben tegen de neerlegging van deze nieuwe stukken zonder onverwijld een inhoudelijke repliek te geven. De verwerende partij meent dat de verzoekende partijen tijd genoeg hadden om op deze stukken te antwoorden.

Uit de gegevens van het administratief dossier blijkt dat de aanvrager pas twee weken na de hoorzitting deze ingenieursstudie en replieknota heeft bezorgd aan de verwerende en verzoekende partijen.

De verwerende partij kan niet ernstig voorhouden dat het aan de verzoekende partijen was om in de korte tijd die hen restte, na de mededeling van ingenieursstudie en voor de agendering van de bestreden beslissing, nog een technisch raadsman te zoeken die de ingenieursstudie op kort tijdsbestek kon beoordelen zodat de verzoekende partijen nog op nuttige wijze hun repliek aan de verwerende partij konden bezorgen.

3.3

Gelet op het voorgaande werden de verzoekende partijen niet op nuttige wijze in staat gesteld om voor hun belangen op te komen. De bestreden beslissing is dan ook genomen in strijd met artikel 4.7.23, §1 VCRO en de hoorplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

4.

Gelet op de gegrondheid van dit middel acht de Raad het niet noodzakelijk om in te gaan op de vraag van de verzoekende partijen om voormelde ingenieursstudie en replieknota te weren uit de debatten.

B. Vierde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen voeren in dit middel de schending aan van artikel 4.7.14/1 VCRO, artikel 7 van het besluit van de Vlaamse regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning, artikel 2, §6 en bijlage III bij het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (hierna: MER-besluit).

De verzoekende partijen menen dat het project onder de kwalificatie 'intensieve veeteeltbedrijven' valt waarvoor een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgemaakt. In het dossier is er geen screeningsnota terug te vinden waarin de criteria kenmerken en plaats van het project en kenmerken van het potentiële effect zijn onderzocht. De screeningsnota heeft enkel betrekking op grondwaterwinning en niet op het intensieve veeteeltbedrijf.

Verder werd de aanvraag lopende de procedure op talloze punten die milieueffecten raken aangevuld en/of bijgesteld, zoals de ingenieursstudie die door de aanvrager na de hoorzitting werd ingediend. Volgens de verzoekende partijen kan er dan ook niet worden volgehouden dat de gevoegde screeningsnota voldoet om de milieueffecten te beoordelen. Het dossier diende volgens de verzoekende partijen dan ook als onvolledig te worden afgewezen en de MER-screening werd onjuist uitgevoerd. Minstens diende er toepassing te worden gemaakt van de sanctie in artikel 4.7.14/1, §3 VCRO.

2.

De verwerende partij citeert de MER-toets uit de bestreden beslissing en merkt op dat de bestreden beslissing blijkt te zijn genomen op basis van de kenmerken van het project, de locatie van het project en de verschillende relevante milieueffecten. Over de screeningsnota werd dus beslist op basis van relevante selectiecriteria zoals ook opgenomen in bijlage II van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna DABM).

Alle inhoudelijke criteria en kenmerken waaraan de verwerende partij de aanvraag diende te toetsen bevinden zich in de project-m.e.r.-screeningsnota en uit de bestreden beslissing blijkt dat

deze kenmerken in het kader van deze nota werden getoetst. Na deze toets kon de verwerende partij zich in alle redelijkheid aansluiten bij de conclusie van de project-m.e.r.-screeningsnota.

Volgens de verwerende partij heeft zij dan ook terecht besloten dat geen project-MER vereist was voor de aanvraag. Tot slot merkt zij nog op dat de verzoekende partijen niet aantonen waarom de aanvraag een bedrijf van 'intensieve veeteelt' zou betreffen. Het gaat niet om een kippen- of varkensbedrijf, maar om slechts 400 oaien.

3.

De verzoekende partijen voegen nog toe dat de aanvrager zelf expliciet heeft gesteld dat de aanvraag onder rubriek 1, e) bijlage III van het MER-besluit valt en dus onder 'intensieve veeteeltbedrijven' valt. De verzoekende partijen stellen dat het aan de aanvrager toekomt om zijn aanvraag dusdanig te stofferen zodat de vergunningverlenende overheid het bedrijf correct kan kwalificeren zodat de aanvraag onder meer op haar volledigheid en ontvankelijkheid kan worden beoordeeld. Het is volgens de verzoekende partijen dan ook veelzeggend dat de verwerende partij de kwalificatieproblematiek tracht door te schuiven naar de verzoekende partijen.

De aanvrager is volgens de verzoekende partijen karig met informatie over het veeteeltbedrijf dat zal worden geëxploiteerd. Zij wensen ook nog te benadrukken, zoals tevens uiteengezet in het vijfde middel, dat de aanvrager niet steeds betrouwbare informatie heeft meegedeeld aan de vergunningverlenende instanties.

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 4.7.14/1 VCRO in zijn toepasselijke versie bepaalt:

“§1. Als de vergunningsaanvraag een project-m.e.r.-screeningsnota als vermeld in artikel 4.3.3, § 2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, omvat, onderzoekt de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar, zijn gemachtigde of de gemeentelijke administratie, die nota en neemt een beslissing of er een milieueffectrapport over het project moet worden opgesteld.

§2. Er hoeft geen milieueffectrapport over het project te worden opgesteld als de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar, zijn gemachtigde of de gemeentelijke administratie oordeelt dat : 1) een toetsing aan de criteria van bijlage II van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, uitwijst dat het voorgenomen project geen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en een project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten; of 2) vroeger al een plan-MER werd goedgekeurd betreffende een plan of programma waarin een project met vergelijkbare effecten beoordeeld werd of een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten.

§3. De beslissing dat een milieueffectrapport over het project moet worden opgesteld, heeft van rechtswege de onvolledigheid van de vergunningsaanvraag tot gevolg.

...”

Artikel 2, §6 van het MER-besluit luidt als volgt:

“Voor de categorieën van projecten, vermeld in bijlage III bij dit besluit, kan de initiatiefnemer een project-m.e.r.-screeningsnota indienen bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, kan een modelformulier vaststellen voor de opmaak van de project-m.e.r.-screeningsnota, vermeld in het eerste lid. In dat modelformulier worden alle gegevens opgevraagd over de kenmerken van het voorgenomen project, de locatie van het project, de gebieden waarop het project van invloed kan zijn en de kenmerken van de mogelijke milieueffecten, die nodig zijn om te besluiten of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn van een voorgenomen project.”

Bijlage III, rubriek 1e) bij het MER-besluit luidt als volgt:

*“De categorieën van projecten waarvoor overeenkomstig artikel 4.3.2, § 2bis en § 3bis, van het decreet een project-MER of een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld.
(...)*

1. Landbouw, bosbouw en aquacultuur

e) intensieve veeteeltbedrijven (projecten die niet in bijlage I of II zijn opgenomen)”

2.

De Raad leidt uit het betoog van de verzoekende partijen af dat zij menen dat de project-m.e.r.-screeningsnota onvolledig en foutief is waardoor het verlenen van een vergunning op grond daarvan, zonder dat de milieueffecten gekend zijn, onzorgvuldig is. De verzoekende partijen stellen dat de aanvraag te kwalificeren is als een ‘intensief veeteeltbedrijf’ en dat de screeningsnota niet stilstaat bij de kenmerken van het project, de locatie en de kenmerken van mogelijke milieueffecten van het intensieve veeteeltbedrijf (met andere woorden de criteria opgenomen in bijlage II DABM).

3.

Uit de begeleidende nota bij de aanvraag blijkt dat de aanvrager wenst te investeren in een nieuw te bouwen schapenstal met aanhorigheden voor 300 ooien. Verder in deze nota stelt de aanvrager dat *“Het aantal dieren zal op korte termijn uitgebreid worden naar 400 ooien.”* Uit de (voor de Raad van State bestreden) milieuvergunning van 27 augustus 2015 blijkt dat het gaat om 400 stalplaatsen voor ooien.

De verwerende partij sluit zich aan bij het in de project-m.e.r.-screeningsnota ontwikkeld standpunt dat er geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. Er kan volgens de verwerende partij redelijkerwijs worden aangenomen dat een project-MER geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten zal bevatten, zodat de opmaak ervan dan ook niet noodzakelijk is.

4.

Het begrip “intensieve veeteelt” wordt in het MER-besluit niet nader omschreven of gedefinieerd. Volgens de spraakgebruikelijke betekenis is intensieve veeteelt “gericht op de hoogst mogelijke productiviteit”. Zoals de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota uiteenzetten, geeft de “handleiding intensieve veeteelt” van juni 2013 van de dienst Mer als omschrijvingen tevens “veehouderij met veel dieren op weinig grond”, of “veeteelt gekenmerkt door een ver doorgevoerde mechanisatie”.

De verwerende partij stelt dat de verzoekende partijen niet aantonen dat de aanvraag, die betrekking heeft op 400 ooien, onder de rubriek ‘intensieve veeteelt’ valt. De Raad stelt evenwel samen met de verzoekende partijen vast dat de aanvrager in zijn screeningsnota zelf aangeeft dat de aanvraag betrekking heeft op intensieve veeteelt:

“Deze Project-m.e.r.-screening wordt toegevoegd vermits de aanvraag betrekking heeft op intensieve veeteelt en er in de aanvraag een grondwaterwinning is opgenomen. Het betreft respectievelijk rubriek 1e) en rubriek 10j) bijlage III van het MER-besluit (besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004).

...”

Vervolgens wordt er in deze project-m.e.r.-screeningsnota enkel nog informatie gegeven voor rubriek 10j) grondwaterwinning uit bijlage III van het MER-besluit en wordt de intensieve veeteelt achterwege gelaten. De aanvrager laat met andere woorden na om relevante milieu-informatie te geven inzake de volgens hem toepasselijke rubriek van intensieve veeteelt.

De bestreden beslissing bevat geen motivering waaruit blijkt om welke redenen de verwerende partij zou menen dat de aanvraag niet te beschouwen zou zijn als een intensief veeteeltbedrijf.

Het is aan de verwerende partij om concreet te onderzoeken en desgevallend, gelet op de tegenstrijdige houding van de aanvrager, extra informatie in te winnen opdat zij kan beslissen of de aanvraag al dan niet onder de kwalificatie van intensieve veeteelt valt en er in voorkomend geval eveneens voor deze rubriek dient te worden gescreend en sprake is van een onvolledige project-m.e.r.-screeningsnota. Het dossier bevat geen gegevens waaruit blijkt dat de verwerende partij voormeld onderzoek heeft gevoerd.

De verzoekende partijen werpen bijgevolg ook terecht op dat niet afdoende blijkt of met alle criteria die bepaald zijn in bijlage II DABM rekening is gehouden bij de beslissing dat de opmaak van een project-MER niet nodig is.

5.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

C. Overige middelen

De overige middelen worden niet behandeld aangezien zij niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 10 november 2016, waarbij aan de heer Maarten MICHIELS de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het bouwen van een schapenstal met aanhorigheden, het aanleggen van een betonverharding en een mestvaalt op een perceel gelegen te 9506 Zandbergen (Geraardsbergen) Boekenvijverstraat zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 12, sectie B, nummer 0659A.
2. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van de verzoekende partijen en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
3. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 550 euro, ten laste van de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 12 juni 2018 door de zesde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de zesde kamer,

Elien GELDERS

Karin DE ROO